

כל היד פרק שני נדה

יד.

עין משפט גר מצוה

כד א מיי פ"ו מהל' ממונות
הלכה ו טושיע' ה"ע ס"י
כג סעיף ו'
כד ב מיי פ"ח מהל' אסורי
זינאה הלכה י"ג ופ"ד מהל'
דעות הל"ת סמנ לאון ק"א
טושיע' סעיף ג'
כד ב מיי פ"ב מהל' ק"ש הלכה
ב וע"י בהשגות ובכ"מ סמנ
עשין י"ג טושיע' א"ח ס"ג סג
סעיף א'
כד ד מיי פ"ח מהל' אסורי
זינאה הלכה י"ג סמנ לאון
ק"א טושיע' א"ח ס"ג סעיף
ג'
כד ה מיי פ"ב מהל' ק"ש
הלכה ב סמנ עשין י"ג
טושיע' א"ח סמנ סעיף א'
כד ו מיי פ"ד מהל' אסורי
זינאה הלכה י"ג ופ"ד סמנ
לאון ק"א טושיע' י"ד ס"י ק"א
סעיף ו' וטושיע'
ל א מיי ס"ס הלכה טו סמנ
טושיע' סעיף א'
לא ט י מיי פ"ח מהל' שגגות
הל' ג'
לב ב מיי ס"ס ופ"ד מהל'ס
אסורי זינאה סמנ לאון
ק"א טושיע' י"ד סמנ ק"א
סעיף ג'
לב ג מיי פ"ח מהל' שגגות
הל' ג'
לד ב מיי ס"ס ופ"ד מהל'
משכב ומושב הלכה ח'
לה ס מיי פ"ו מהל' מעטמאי
משכב ומושב הל' ה'
לו ע פ מיי פ"ד מהל' אסורי
זינאה הל' י"ג ופ"ד סמנ
לאון ק"א טושיע' י"ד ס"י ק"א
סעיף ג'
לו ז מיי ס"ס הלכה י"ג ופ"ד
במ"מ סמנ טושיע' סעיף
סעיף ה'
לח ק טושיע' סעיף ג':

רוכבי גמלים. אכריהם מתחממים בצער הגמל ומוליאים רע: כולם רשעים. כדלמא: כולם לדיקים. שרדים בסכנה ולכס לאכריהם שבשמים: דמקף. לשון אורף של חמור. אם יש לו אורף האזכר אינו מתחמם שהעץ קשה הוא ואם אין לו אורף מתחמם בצער החמור אלא דרך גמלים לרכוב בלא אורף אלא במרדעת ומתחמם: דמטרטין. ירך מלאך וירך מלאך ואזכרו מתחמם: **לא מטרטין.** רוכב כאשה: מטרטין. רוכב וטורטני יכניס: אפרקדי. פניו למעלה וגנות הוא שפעמים שימקשה אכזר תוך שינתו ויתגלה ועוד שידיו מונחות לו על אכזרו ומתחמם: מללי. מוטה מעט על דרו: כי מללי נמי אסור. א"כ יושב או שוכב כולו על דרו: **ברתני אהד** לו ואהד לה. לקח לאחר תשמיש: **סקן אס** להני. כלומר צדוק לפני תשמיש ולהנין עזמה לצעלה. וה"ה לכל הנשים כדתינן צפ"ק (לעיל ה'). וצענה שהיא עוברת לשמש את ביתה והא דנקט לנועות כדמפרש צפ"ק [י"ג]. לנועות עד שזודקת זו לפני תשמיש אחר: **נמאל דס על שנו.** ואפילו לאחר זמן ששהה לאחר צעילה וזמן ארוך קודם קינוח צדוע שהיה דס צענת תשמיש: **טמאים.** שניהם טומאת צענה כדן צועל נדה כדמתיב (ויקרא טו) ומהי נדתה עליו: **אופוס.** מיד לאחר צעילה: **לאחר זמן.** לאחר אומיוס טמאים מספק שניהם צענה אינן ומיהו טומאת ספק הוא תלתות זמל לא לשרוף: **אס פניה.** פניה שלמטה: **ואח"כ.** כלומר שמה יומת מכשיעור הזה אחר אחר הוא זה: **טמאות מעס לעט.** טהרות ואדם צמגע טומאת ערב ומדרבנן כדן מעט לעט דלמתי צפ"ק [י"ג]. ומה היא טמאה משכבה ומושב וכוון דעושה משכב ומושב לטמא אדם כל שכן היא עזמה טמאה אורט: **ואינה טמאה אס בוועלה.** טמאה שבעה ימים: ר"ע אומר אף טמאה אס בוועלה. ר"ע לטעמיה דלמתי כל מעט לעט טמאה אס צועלה מספק טומאת צענה צפ"ק (לעיל ו'). **גב' מאכולת.** כינה. ואמתי טמאין ודאי לשרוף טרומה ולהתמיצ צקרצן ודאי להיו ספק תלתות טרומה ולהציא אסם תלוי ולא חטאת דלמתי דס מאלכות הוא שהיה צלומו מקוס צאשה וכשצעל נדבק זו: **נדוק.** דודאי אין סם מאכולת וס ודאי מגופה אחי: **דחוק הוא.** שאין מאכולת יכולה ליכנס סס: **לרופה.** מעוכה על העד רחוק מן הדס קמא. ללישנא דצדוק כיון דקיס

רוכבי גמלים אסורין לאכול בתרומה. ואע"ג דלמתי שמואל צפ"י ואל דופן (לקמן דף מג.) כל שכנת זרע שאין כל גופו מרגיש אינו מטמא הכא דלמתי הרגיש כל גופו ולאו אדעתיה: **רוכבי גמלים** בולם רשעים החמרים מהן רשעים מהן צדיקים. וא"ת דלמתי צדוק עשרה יוסקין (קדושין דף פג.) גמלים רוכב כשרים חמרים רוכב ליסטיין וי"ל דהלא מיירי צדוקים ומשום הרהור והסם לא מיירי צדוקים אלא צנותין סחורה על הגמלים והסם הולכים בגלל רחוק צמקוס סכנה וחמריין (ס) ליסטיים משום דצענה שקוויין עושין רמאות צמא וצמתן: **אפרקדי.** פי הקוטרס פניו למעלה וכן משמע בהמוכר את הספינה (צ"ב דף ע"ד.) גבי מתי מדבר דגנו אפרקדי וחלף טייטעא מוטי צדקיהו ורוממל צדיקה ולשון אפרקדי אפוריאא קלל (קדקדא) ולשון כפירוש הערוך דפי' פניו מטה ולשון אפרקדי אפוי קיד ועוד קשה רי"ש דאפרקדי למה לי. וטושיע' מוספות פסחים קמ. ד"ה פקדון: **רי"מ אמאי** דגני אפרקדי. פי צקוטרס שידיו מונחות על מילתו ומתחמם ורש"ז פירש שגדיו נופלין על אמתו ומתחמם ומה שפי' עוד שפעמים (ס) [מתקשה ומתגלה] לא נראה דצבית סגור או אפל מאי א"ל.

ועוד שמעתי כששוכב אפרקדי מתחמם השדירה ומתמם זה ימקשה האזכר ויצא ליד קרי. גליון: **ק"ש כי מצלי אסור.** היינו כשהוא קמא אפרקדי אכל על דרו לגמרי שרי כדלמתי צפ"י מיי שמתו (ברכות דף ע"ד.) שנים שנה ישינס צמטה זה הופך פניו וכלן חס הופך פניו לכלן וקורין ק"ש: **ול"יחוש דלמא דם מאכולת הוא.** אכל על זדיקות דלמתי צמאין לה אס מלא דס לא פריץ דלמתי מוממל היא אכל הכא פריץ אמאי חייצין צקרצן דלמתי מיימי חולין צעורה ועוד נראה וכן פ"ח דפריץ אמנלל על שלו כי לא נמלל על שלה אמתי טמאין כיון דליכא הוכחה דלא אחי מגופה: **רחוק הוא אצל מאכולת.** אין לפרש שאינה יכולה ליכנס אלא צדוק ולפעמים נכנסת דל"כ הוה ליה למימתי צמקון ללישנא דחוק הוא אימתי איתרמי איתרמי ולמה לריץ להזכיר דשמט רפפה לכך י"ל צדוק הוא שאינה צאה כלל סמנ לרמס מפני הוזהמה שזיכל סמנ להכניס ודחוק הוא אכל מאכולת היינו דל"כ נכנסת צדוק פנים מאליה אלא שפעמים שמתקרבת לרמס כ"כ עד שהשמט מכניסה ומלרפפה: **ויחצתן בירכה.** פירוש צמקוס (א) שאין דס המקור יכול ליפול סס: **ול"יחוש דלמתי צמא ע"יה דם.** ה"ג רש"י פי' על ירכה וקאמתי דטמאה העד דליכא למימתי דמתי העד נתלכלך ירכה ולא עמלמל וא"ת וצדוק העד וי"ל שחלדא העד א"י סמל דס העד עמלמל צא מדיס כיון שנמלל על העד רק צמקוס שנגע צירכה וכגון שי"ש כגרים ועוד דליכא חששא דמאכולת או שמהל על ירכה צמקוס * ודוקא צעד הצדוק לה אכל צשאני צדוק לה הו ספק ספקא כדפי' רש"י דוקא עתמו צירכה אכל הניחמו צקופסא פשיטא דטמאה ור"ח גרס ומללל עליו פירוש על העד וטחמו צירכה היינו בגלוי שלא הניחמו צקופסא דזניחמו צקופסא פשיטא דטמאה ופריץ דהא חוששין אמרת לן דלימתי עמלמל אחי: **אמר שמואל במאה נדה.** אפי' כי מייא דמתיא צמקון מורה הכא דהא ר' חייא כרי יוסי ס"ל שמואל גופיה פסיק צהאשה (לקמן ע"ג): כרבי יוסי והכא קאמתי דטמאה נדה: **צעד**

רוכבי גמלים אסורין לאכול בתרומה (ב) תניא נמי הכי רוכבי גמלים כולם רשעים הספנים כולם צדיקים החמרים מהן רשעים מהן צדיקים איכא דאמרי הא דמכף הא דלא מכף ואיכא דאמרי הא דמטרטין הא דלא מטרטין ריב"ל (ב) לייט אמאי דגני אפרקדי איני והאמר רב יוסף (ב) אפרקדי לא יקרא קרית שמע קרית שמע הוא דלא יקרא הא מגנא שפיר דמי דלענין מגנא כי מצלי שפיר דמי דלענין ק"ש כי מצלי אסור והא ר' יוחנן מצלי וקרי ק"ש שאני רבי יוחנן דבעל בשר הוה: **מתני** (ב) דרך בנות ישראל משמשות בשני עדים אחד לו ואחד לה והצנועות מתקנות שלישי לתקן את הבית (ב) נמצא על שלו טמאין וחייבין קרבן נמצא על שלה (ב) אותיות טמאין וחייבין בקרבן נמצא על שלה לאחר זמן (ב) טמאין מספק (ב) פטורים מן הקרבן איהו אחר זמן (ב) כרי שתרד מן המטה ותדיח פניה ואח"כ ב מטמאה מעת לעת יאינה מטמאה את בוועלה (ב) ר"ע אומר אף מטמאה את בוועלה (ב) מורים חכמים לרבי עקיבא בראה כתם שמתמאה את בוועלה: **גב' וניחוש דלמא דם מאכולת הוא אמר רבי יזרא** אותו מקום בדוק הוא אצל מאכולת ואיכא דאמרי דחוק הוא אצל מאכולת מאי בינייהו איכא בינייהו דראשתבה מאכולת רצופה להך לישנא דאמר בדוק הוא (ב) הא מעלמא אתאי להך לישנא דאמר דחוק הוא אימא שמש רצפה אתמר בדקה בעד הברוק לה וטחתו בירכה ולמחר מצאה עליה דם אמר רב (ב) במאה נדה א"ל רב שימי בר חייא והא חוששת אמרת לן איתמר נמי אמר שמואל במאה נדה וכן מורין בי מדרשא במאה נדה אתמר בדקה בעד שאינו בדוק לה והניחתו בקופסא ולמחר מצאה עליו דם א"ר יוסף כל ימיו של ר' חייא טימא ולעת זקנתו מיהר להו היכי קאמר כל ימיו טימא משום כתם ולעת זקנתו מיהר מולא כלום תא שמע דתניא בדקה בעד שאינו בדוק לה והניחתו בקופסא ולמחר מצאה עליו דם רבי אומר (ב) במאה משום כתם אמר

לכו לרבנן דאין סם מאכולת ודאי דס מגופה הוא שהרי העד היה צדוק לה קודם הקינוח ומאכולת (ב) (מעלמל הואי תמס צעד שהיו שרופה) וללישנא דחוק איכא לספוקי שמה האי דס מאכולת ומתא צדוקי הוא מעכה המשם צענת תשמיש: **ולמחר מלאה עליה דס.** על הירך: **טמאה נדה.** טומאה ודאית דכיון דהעד צדוק לה שלא היה צדוק דס קודם צדיקה ודאי מגופה אחאי על העד ומשם הוטמ צירכה ולא אמרינן דלמתי מעלמל אחא על ירכה וספק טומאה היא: **ולמחר מלאה עליו דס.** על העד ואיכא לספוקי דלמתי מקמי הכי הוה ציה. להכי לא נקט הכא טחמו צירכה דא"כ הוה לכו מרי ספיקי לקולא חדא דלמתי לאו מן העד הוטמ על ירכה ואפילו אח"כ ל מן העד אחא דלמתי כיון דלינו צדוק מקמי הכי הוה: **משום נדה.** טומאה ודאית דכיון דחוקת דמיס סם לא מספקינן צמקמי נדה: **משום כסם.** טומאת ספק וטולין: **שליכה**

למתי שמשקל אהד מקדון ומשקל אהד מתקן: **לג:** וטושיע' ו' צביות ו' אומיוס: **א** מדי גמלן יוני וימקו לומר נדעות הערוך וימקו על רש"י נמוס טי"מ מ"ש מוס צ"ק פה. ד"ה לטון ע"ש. ו' ימאל ו' ונלע"ו. ו' (ט) ונלע"ו א"ן הוה י"ן ד"ה פ"ח. ו' ס"א למה צעלה כמאלן. ו' אהאי על אכזרו. ו' י"י כ"י. ו' רש"ל מ"ו וי"י רש"ל או קדקדא. ו' רש"י.

הנהרות הב"ח
(א) תוס' ד"ה ועמתי וכו' שאין דס י"ב עין ק"פ הוהה כמס:

מוסף רש"י

ליט אמאי דגני אפרקדי. שמש ימקשה אכזו כמון שמו ונראה לרביס והוא דרך גנאי (ברכות י"ג). פקדון. שוכב על גבו ופניו למעלה (טו). מגנא. לטון (טו). כי מצלי כשהוא מוטה על גבו וע"ז (טו). לענין ק"ש כי מצלי אסור. אפילו מלי נמי אסור, שנקבל עליו מלכות שמים דרך שררה ונראה (טו). בשני עדים. ע"י קדושים לקח (בריות י"ג). אחד לו. שנקמה זו בגלמנו (ע"ל ה'). נמצא על שר. דס על המטה שנקח כל אחר תשמיש. מוציא. שניהם טומאת צענה, היא משום נדה והיא משום צועל נדה. דודאי רחקה דס קודם צעילה או צענת מעלמל תשמיש, ודחייבין. שניהם צקרצן (שבועות י"ג). ודאי צענת תשמיש היה ובעל דהי כשגון היה ומייבס שמי טמאות (בריות טו). דודאי היה דס צענת צאה, שאין דך אש לאת ממנו דס (יומא י"ג). אחרים. לטון יוני הוא, כלומר לאחר תשמיש (בריות טו) והוא לטון מדי גמלן יוני וימקו לומר צענה ודאי יאמתי שמה מיה, טמאין. ודאי (יומא י"ג). נמצא על שלה לאחר זמן. כלומר שהחזיקה בדקה (טו). פניה. על מטה (טו). ואח"כ בטמאה מעת לעת. ואם יזכר מלפני שמה צדוק ואח"כ נדקס ומלל, הכי היא שפיר נמי לטמא למפע טהרות על מעט לעט. ואינה מטמאה את בוועלה. שאל גורי טומאת מעט לעט לענין טומאת צועלה (טו).

תוס' הרא"ש

רוכבי גמלים אסורין לאכול בתרומה. דוקא בשעה שהן רוכבין שמה יראה קרי בעוד החרומה בפיו אבל לאחר שירד מותר דלא חיישינן שמה ריה קרי ושבת דאמרי לקמן פרק יצא דופן כל שכבת זרע שאין גופו מרגיש בה אינה מטמאה: **רוכבי גמלים כולם רשעים.** והא דאמרי בסוף קדושין לגמלים כולן כשרים כבעלי חיה חיה מיידי והולכין ברגל ומשאין על הגמלים והולכין לארץ מרחקים לטורחן כדון מרביות כמקום גודרי חיות ולפטים ומקובים לבם לשמים ומשאין ומתנן באמונה. והחמירין שמתן מרחוקים כל כך משום אומות כמבואר: **לי"ט אמאי דגני אפרקדי.** פי שוכב על גבו כי ענבותו מתחממן על המטה ובה ליידי מיידי כדאמרינן בפרק הערל מקינן מיה חמימא דשערי ומצנין ליה אבי פריקו ומקריי בי פריקו היינו ענבותיו כשמניח עליהם דבר חם מתחמם ובה ליידי קרי: **ולחוש דלמתי דם מאכולת הוא.** אבל בדיקה שברקה ומצאה (א) טמא לא קפיד דמצי למימר דטמאין להו מספקא אבל תמני דקמתי חייבין בקרבן אלמא דאי מגופה הוא ועוד כיון שצאו על שלו ולא על שלה מסתביא כי דם מאכולת הוא: **אמר שמש רצופה.** וא"ת כיון דאיכא למיחש (א) נראה ש"ל צדקה ומלל דס על העד דממאין אחא לא קישל לן דשמל דס מאכולת הוא דמתי למימתי וכו':

קונחה בו אשה אחרת קודם טהמה מספק היכי הוה בעי למימר דהוה מכלום דא"כ חוקש ליה מדין מניי וי"ל דשאני חתם דממה נפקש צריך לטהרות אחת מהן דמי לאו לשאלו בבת אחת גבי שובלין וחי מיינייהו מפקת. אבל חתמין שמה אחת היה בעד קודם לכן והתם נמי אילו הייתה אחרת מהן שומתה יום כנגד יום יא בתולה שדמיה טהורין חיה שתיים אחרת חלולת בה:

קונחה בו אשה אחרת קודם טהמה מספק היכי הוה בעי למימר דהוה מכלום דא"כ חוקש ליה מדין מניי וי"ל דשאני חתם דממה נפקש צריך לטהרות אחת מהן דמי לאו לשאלו בבת אחת גבי שובלין וחי מיינייהו מפקת. אבל חתמין שמה אחת היה בעד קודם לכן והתם נמי אילו הייתה אחרת מהן שומתה יום כנגד יום יא בתולה שדמיה טהורין חיה שתיים אחרת חלולת בה:

למתי שמשקל אהד מקדון ומשקל אהד מתקן: **לג:** וטושיע' ו' צביות ו' אומיוס: **א** מדי גמלן יוני וימקו לומר נדעות הערוך וימקו על רש"י נמוס טי"מ מ"ש מוס צ"ק פה. ד"ה לטון ע"ש. ו' ימאל ו' ונלע"ו. ו' (ט) ונלע"ו א"ן הוה י"ן ד"ה פ"ח. ו' ס"א למה צעלה כמאלן. ו' אהאי על אכזרו. ו' י"י כ"י. ו' רש"ל מ"ו וי"י רש"ל או קדקדא. ו' רש"י.